

doops gezind plus

2 om te beginnen

3 vanuit de stilte

4-6 overdenking

Heilig vuur

7 open ruimte

Meer dan mensenwerk

8 zegenrijk

Ontvlammen

VOORAF

Machteld Stam

Beelden op het journaal in september vorig jaar tonen een felle uitslaande brand in een kerk in Amstelveen. Omstanders staan met ontzetting en ongeloof naar de vuurzee in hun kerk te kijken. Sommige mensen huilen. 'Ik ben er gedoopt, gevormd. Alles heb ik meegemaakt in die kerk', vertelt een geëmotioneerde oudere parochiaan aan de verslaggever. En, met een blik op de vlammen: 'Dat doet je wat... wel twee keer wat.'

Beelden op het journaal in april laten een felle uitslaande brand in de Notre Dame in Parijs zien. Parijzenaren en toeristen staren verbijsterd en ontdaan naar de vlammenzee. Mensen knielen, bidden en zingen spontaan op straat. Een jonge vrouw zegt tegen de verslaggever, terwijl ze haar tranen nauwelijks kan bedwingen: 'Dit raakt iedereen'.

Teruglopend kerkbezoek, dalend ledenaantal, toenemende secularisatie. Zoals zoveel kerkgenootschappen in Nederland hebben ook doopsgezinden daarmee te maken. Hopelijk maak je nooit mee dat je kerkgebouw letterlijk in brand komt te staan. Maar soms kan de angst je om het hart slaan. Je moet er toch niet aan denken dat de kerk, de gemeente die je zo dierbaar is, figuurlijk in vlammen opgaat?

En toch. Als je die reacties ziet en hoort, in Amstelveen en Parijs. Mensen, van jong tot oud, die zich op enigerlei wijze verbonden voelen met een kerk, een plek waar ze kunnen bidden, zingen, vieren en rouwen. Die zich geraakt voelen door een geloofsgemeenschap. Dan heb ik goede hoop dat de vlam van dat heilig vuur, zoals velen met Pinksteren zingen, niet zal doven.

EXPOSITIE

Vicky van der Linden

mijn verhaal

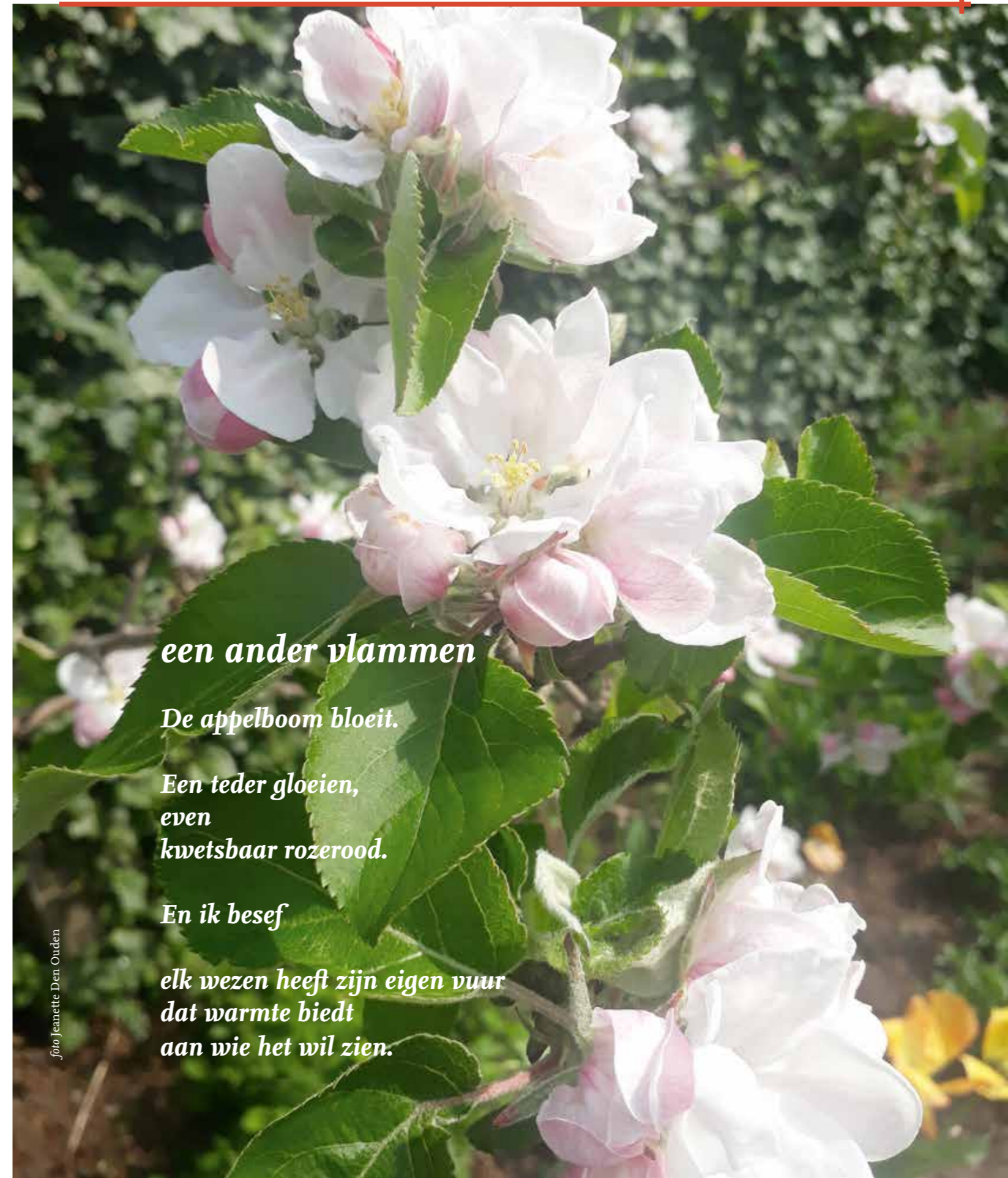
In het Bijbels Museum zijn regelmatig tentoonstellingen te zien waar een link wordt gelegd tussen hedendaagse geloofsbeleving en de bijbel. In *Dit is mijn verhaal* worden achttien jongeren tussen 18 en 30 jaar geportretteerd. Zij vertellen wat voor hen belangrijke gebeurtenissen zijn geweest en hoe bijbelverhalen hen helpen hiermee om te gaan. Op twee etages zijn foto's van hen te zien, samen een object dat verwijst naar zo'n gebeurtenis. Via een audiotour vertellen de jongeren zelf hun verhaal. Door deze combinatie krijg je als bezoeker het gevoel dat je in de meest kwetsbare ruimte van de verteller bent gestapt.

Een voorbeeld is het verhaal van een Syrisch-katholieke vrouw, die, gedreven door haar *Wanderlust* en gestimuleerd door haar ernstig zieke moeder, zich blijft ontwikkelen in werk en studie. Door haar beproevingen, die ze vergelijkt met die

van Jezus, wordt haar geloof sterker en verzwakt zij niet. Of neem de gelovige uit de Pinkstergemeente die zich bekeerde nadat een pan bij het koken vlam vatte. Een voorganger uit de buurt doofde het vuur, en was voor haar als een engel die door God gestuurd werd. De betreffende pan staat naast haar portret.

De afwisseling van ernst en luchtigheid laat zien wat jongeren bezighoudt en hoe het geloof hen heeft gevormd. De kerken en de gemeenschappen waarmee zij zich verbonden voelen spelen een belangrijke rol, maar ook de persoonlijke band met God die kracht en troost biedt. Zoals een jong lid van de Molukse Evangelische Kerk zegt: 'God voorziet in alles, waar maak je je druk om?'

De tentoonstelling *Dit is mijn verhaal* is te zien in het Bijbels Museum in Amsterdam tot en met 27 oktober 2019.

een ander vlammen

De appelboom bloeit.

*Een teder gloeien,
even
kwetsbaar rozerood.*

En ik beseef

*elk wezen heeft zijn eigen vuur
dat warmte biedt
aan wie het wil zien.*

Heilig vuur

Op de avond van eerste Paasdag worden er bij ons in Overijssel overal paasvuren ontstoken. Niet goed voor het milieu weten we inmiddels, maar wel een heel oude gewoonte die op zijn zachtst gezegd spectaculair is.

Vanaf mijn vroegste jeugd ben ik gebiologeerd door vuur, op welke manier dan ook. Zelfs een brand oefent een enorme aantrekkingskracht op me uit en nog steeds ben ik onder de indruk van de vernietigende kracht van vuur. En van het loeiende geluid. Vuur maakt lawaai! De houtstapel in ons kleine dorpje wordt met hulp van velen wekenlang opgebouwd, totdat er op de avond van eerste Paasdag een enorme berg ligt die moet concurreren met de vuren van de bureu.

Vanuit de plaatselijke katholieke kerk komen schoolkinderen uit groep acht aangefietst, met in hun hand een lampje dat aan de nieuwe paaskaars in de kerk is aangestoken. Met dit paaslicht mogen de kinderen rondom de houtstapel het paasvuur aansteken. Een klein ritueel dat begint met een paar vlammetjes en eindigt in een enorme, gecontroleerde, vuurzee. Nog dagen later zijn er in de as vlammen zichtbaar. Niet goed misschien, wel indrukwekkend. Dat er wekenlang aan gewerkt is – door het berijdbaar maken van het weiland, door een kraan die het hout op hoogte moet brengen, door het afvoeren van restmateriaal en ook door het achteraf herstellen van het land – maakt dat dit iets doet met de cohesie in het dorp. Het is een

gezamenlijke inspanning waar ook de kinderen aan mogen meedoen.

Vuur wordt, ook in bovengenoemd ritueel, in verband gebracht met het hogere, met God, of met Geest. Het oudste voorbeeld daarvan is het verhaal van de eerste ontmoeting van Mozes met de God van zijn vaders in het brandend braambos. Mozes werd erdoor overvallen terwijl hij de kudde van zijn schoonvader hoedde. Hij zag een vuur uit een braamstruik komen en het leek erop dat die niet door het vuur verteerd werd. Het vuur werd ook niet minder. Mozes ging uit nieuwsgierigheid van de weg af: hij wilde dit bijzondere fenomeen graag van dichtbij bekijken. God zelf zag hij niet; het enig zichtbare was dat vuur. En het enig hoorbare was een stem die zei: *'Kom niet dichtbij. Doe je schoenen van je voeten want de plaats waar je staat is heilige grond.'*¹

Staan op heilige grond was Mozes getuige van heilig vuur en hoorde hij de opdracht om zijn volk weg te leiden uit het land van onderdrukking: Egypte. En hij zou dat inderdaad doen uit naam van de ene onzichtbare God die hem in vuur genaderd was, en die hem ook in vuur en vlam zou zetten voor deze moeilijke opdracht. De God die zichzelf bekendmaakte als: 'Ik zal er zijn voor jou'.

ontsteek dan
een lichtend vuur...

foto CCO

Toen het volk Israël daadwerkelijk uit Egypte trok, werd het op afstand begeleid door God. Zo schrijft Exodus:² *‘De Heer ging voor hen uit, overdag in een wolkkolom om hen te leiden op de weg en ’s nachts in een vuurkolom om hen voor te lichten, zodat zij dag en nacht konden voortgaan.’* Dit was het vuur van het volhouden, van enthousiasme, van bemoediging; een vuur dat niet zou doven zolang men zich eraan bleef warmen.

Eeuwen later zouden op die bijzondere Pinksterdag vuurtongen op de hoofden van de leerlingen de nabijheid van Gods geest zichtbaar maken. Hun enorme enthousiasme daarna zou men op zijn minst ‘geestdrift’ kunnen noemen.³ En ook zij zouden vervolgens anderen bemoedigen, vol vuur vertellen van de Ene God die zij in Jezus hadden leren kennen. En dat zouden ze volhouden zolang ze vervuld bleven van het ‘heilig vuur’.

Ook nu nog gebruiken we woorden die verband houden met vuur, als we zeggen dat iemand ‘gloedvol’ of ‘vurig’ spreekt. Meestal vinden we dat heel aantrekkelijk. Als we over de liefde spreken kan vuur een rol spelen – wie kent niet uit eigen verleden het moment van plotseling ‘in liefde ontvlammen’? Het is een sterke emotie die zelfs lichamelijk voelbaar is: je kunt het er warm van krijgen. Ook de tegenhanger van het ontbranden in liefde, het ontsteken in woede, is een sterke

emotie. Het zijn twee uitersten die voortkomen uit dezelfde bron die we ‘in vuur en vlam staan’ noemen.

Ontvlammen in liefde wendt zich vol overgave naar de ander, nog voordat duidelijk is of het wel wederzijds is. Als een uitgestoken hand, een aanbod om een relatie aan te gaan. Maar ontbranden in woede keert zich van de ander af en kan zelfs de relatie verbreken. Het bijbelse verhaal van Kaïn en Abel⁴ geeft hier een schrijnend voorbeeld van. Wanneer Kaïn ziet dat het offer van Abel wordt geaccepteerd en hij niet in staat is om de blik van God richting zijn kleine (en zwakkere) broer te volgen, ontbrandt hij in afgunstige woede en kijkt weg. Zijn woede wordt hem de baas, hij ziet zijn broer niet meer staan en dat brengt hem uiteindelijk tot het begaan van de eerste gewelddaad: de moord op Abel.

Ontsteken in woede is een herkenbare en sterke emotie die optreedt wanneer je het gevoel hebt dat jou onrecht is aangedaan. Het kan omslaan in ‘machteloze woede’, als je voelt dat je niet in staat bent iets aan het onrecht te veranderen. Maar er bestaat ook een soort ‘heilige woede’, wanneer je onrecht ziet dat anderen wordt aangedaan. Deze emotie kan juist een aanjager zijn om positieve veranderingen in gang te zetten. In alle gevallen is het nuttig en nodig om woede bespreekbaar te maken en die niet op te kroppen (zoals Kaïn deed). Erover praten kan heilzaam zijn en relativerend werken, zodat de donkere kant ervan kan afzwakken en er ruimte komt voor een streepje licht. Wie weet ontvlamt er dan iets positiefs en kunnen we met de broeders uit Taizé zingen:⁵

*Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft,
vuur dat nooit meer dooft. +*

1 Ex. 3:5

2 Ex. 13:21

3 Hand. 2:3

4 Gen. 4:5 ev

5 Liedboek Lied 598

foto Jo de Vries

Meer dan mensenwerk

‘Nadat mijn jongste zoon de deur uit was gegaan voelde ik mij best eenzaam en alleen. En nu was er ineens iemand in m’n leven die oprechte belangstelling voor mij had!’

‘Dat heeft een enorme verandering teweeggebracht. In mijn omgeving werd opgemerkt dat ik vast en zeker verliefd was – ik straalde het uit! Zo voelde ik mij ook: tot over mijn oren verliefd. En dan maakt het niets uit dat je 62 jaar bent.’

Edith Goezinne en Jo de Vries zagen elkaar in 2013 in Dopersduin. Hij was ‘de man uit het zuiden’ die vrijwilliger was en zij ‘de vrouw uit Aalsmeer’ die drie keer per jaar naar Dopersduin kwam voor een weekje vakantie. Ze wisten van elkaars bestaan maar spraken elkaar nooit. Tot ze op een avond bij elkaar aan tafel belandden en in gesprek raakten. Jo: ‘We hielden beiden van het strand en de duinen en ik vroeg haar mee voor een wandeling. Gelukkig zei ze ja.’

Jo: ‘Het klikte, maar de mensen om ons heen zagen dat er meer ontstond. Eigenlijk was het zonder twijfel heel natuurlijk.’ De liefde ontvlamde. Er is geen moment van twijfel geweest’, vult Edith aan. Jo: ‘Iedere keer als ik haar zie voel ik kriebels en komt er een lach. Het is een thuiskomen; we horen gewoon bij elkaar. We voelen ons door God samengebracht en zijn gek op elkaar. Ontvlammen vind ik een wat heftig woord, maar ik word er wel ongelooflijk warm en gloedvol van.’

Uiteindelijk trouwden Edith en Jo in 2015 in Dopersduin. Jo: ‘De reacties van de mensen om

ons heen waren vanaf het begin goed. Het werd ons gegund en we gunden het onszelf ook – een heerlijk gevoel. Daarom wilden we graag trouwen om dat alles te bevestigen.’ Edith: ‘Ik geloof echt dat het zo heeft moeten zijn. Het ontvlammen van onze liefde is meer dan mensenwerk, omdat bij oprechte liefde Gods Liefde een deuntje meespeelt – zo voel ik het tenminste. In dit gedicht heb ik geprobeerd te verwoorden wat de liefde voor mij betekent:

Laat ervaren in mijn leven

*Iemand die mij onvoorwaardelijk
zijn liefde wil geven*

En wederzijds gelukkig kunnen zijn

Fantastisch, on-gelooflijk fijn!

Dat het kan, ook als je al wat ouder bent

En ik voel wat ik vroeger niet heb gekend

Verliefd en verlangend uitzien naar elkaar

Ontzettend dankbaar, nu al ruim vijf jaar

Liefde doet zó goed, het tilt mij op.’

Jo: ‘Weet je, tijdens onze huwelijksplechtigheid zongen we *In de Heer schep ik mijn vertrouwen*. En dat is uiteindelijk de basis. Niemand weet wat hij/zij op het levenspad tegenkomt. En als je ouder wordt weet je dat de kans op gezondheidsproblemen groter wordt. Wij hopen en vertrouwen erop dat ook dan Gods Liefde er zal zijn. Gelukkig gaat het met ons allebei heel goed en genieten we van ons leven samen.’ +

foto CCO

Via de klachtenonderzoekscommissie kwam ik met hem in contact. Of ik bereid was met deze man gesprekken te voeren naar aanleiding van wat er was gebeurd.

Zijn vrouw was drie jaar eerder in het ziekenhuis overleden. Bij haar medische behandeling was één en ander niet goed gegaan. Hij was daar boos over geweest en had een klacht ingediend. Na afwegingen in de commissie was zijn klacht gegrond verklaard. Dat had hem erkenning gegeven en hem enigszins opgelucht.

Maar de boosheid bleef, het verzet tegen het onrecht dat hem

voor zijn gevoel was aangedaan. 'Ze hebben fout op fout gestapeld en nu is mijn vrouw er niet meer. Dat had zo nooit mogen gaan!' Het was nog maar de vraag of zijn vrouw er nog was geweest zonder de tekortkomingen in de zorg. Dat had de commissie hem ook te kennen gegeven. Maar dat deed er allemaal niet toe. Hij was zijn vrouw kwijt en 'ze' hadden dat gedaan. Hij vroeg zich af of hij naar het regionaal tucht-

college moest stappen. Ondertussen was hij zelf onder behandeling van een cardioloog omdat de spanning te groot was geworden.

Het overlijden van zijn vrouw raakte aan eerdere verliezen in zijn leven. Zijn eerste echtgenote was bij een verkeersongeluk omgekomen. Ze waren nog maar in de dertig. Hij bleef alleen achter; er waren geen kinderen, zijn familie was klein. De pijn ging nog verder terug, naar de oorlog. Bij één van de vele bombardementen op Enschede was in februari 1944 zijn vader omgekomen.

De rugzak van sommige mensen is overvol.

Ik probeerde ruimte voor hem te maken, elke maand weer. Stukje bij beetje pakte hij zijn rugzak uit. Sommige verhalen kwamen steeds weer terug. Keer op keer was zijn rouw gestokt. Maar nu kwam er heel langzaam enige ontspanning. 'Er is een vluchtheuvel in een vijandig gebouw', zei hij daarover. Uiteindelijk zag hij af van verdere juridische stappen en kon hij, zo leek het, gaan rouwen. +

COLOFON

Doopsgezind Plus is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit.

Doopsgezind Plus verschijnt zes keer per jaar, in het hart van het magazine *Doopsgezind NL*.

Redactie Kalle Brüsewitz, Ruud Mulder, Machteld Stam, Jeanette Den Ouden en Machteld van Woerden

Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeloor, Haarlem

Druk GBU Media

Oplage 5.275

Papier G-Print Proost & Brandt, FSC-gecertificeerd

Contact redactie

Singel 454 | 1017 AW Amsterdam
T 020 623 09 14 | dn@doopsgezind.nl | www.doopsgezind.nl

© ADS 2019